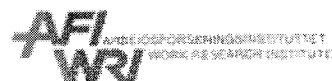
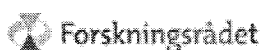

EVALUERING AV NAV-REFORMEN

Årsrapport
2009

Innhold

Modul 1	3
Status	3
Publisering	4
Konferanser	4
Formidling	5
Modul 2	6
Status	6
Publikasjoner	6
Formidling	6
Modul 3	7
Status	7
Publisering	8
Formidling	9
Avvik og oppfølging av framdriftsplaner	10
Modul 4	10
Status	10
Publisering	11
Formidling	11
Modul 6a	11
Modul 6b	11
Status	11
Publisering	11
Formidling	12
Medieomtale	12
Modul 7	12
Formidling	12
Generelt	12
Medieomtale av prosjektet	12
Annen aktivitet	13

Modul 1

Modul 1 har hatt en jevnt god aktivitet i 2009, med et bredt spekter av forskningsaktiviteter, publikasjoner og formidling.

Status

Partnerskapsmodellen ble lansert svært sent i reformens forberedelse, drevet fram av en situasjonslogikk hvor et på mange måter passivt (men sterkt) Storting la alt ansvar for initiativ og policy-utvikling på en parlamentarisk svak mindretallsregjering. Parlamentet forlangte én organisasjon og ga seg ikke før det fikk sin vilje. Dette utfallet kan forstås på ulike måter. Innenfor den organisasjonsteoretisk forankrede statsvitenskapen er det en viktig innsikt at utfall av beslutningsprosesser ikke alltid er de formålsrasjonelle utfall man gjerne tror eller ønsker. I praksis er politiske beslutningsprosesser uoversiktlige, de foregår under tidspress, og med mer eller mindre løse forbindelser mellom deltakere, problemer, arenaer og løsningsmuligheter. Den endelige beslutningen, altså koblingen mellom problem, løsning og aktørers ansvar for implementering kan bli preget av kontekstuelle og situasjonsbetingede forhold. I ettertid kan det være vanskelig å identifisere én (eller et fåtall) avgjørende forklarende faktorer. Fra et motsatt perspektiv kan vi, slik Kingdon (1984) argumenterer for, lete etter policy-entreprenører, altså enkeltaktører som ser muligheter (som andre ikke ser), og som har evnen til å benytte de muligheter som finnes til å drive igjennom en bestemt beslutning. Partnerskapsmodellen kan også forstås som en slags likevekstløsning: Den ga Stortinget en nasjonalt standardisert velferdsorganisasjon med «én dør», samtidig som kommunesektoren og det kommunale selvstyret også fikk en nøkkelrolle i utformingen av organisasjonens grensesnitt mot befolkningen. Når vi så samtidig finner at det faktiske har utviklet seg en betydelig variasjon i hvordan de lokale NAV-kontorene utformes og hvilke tjenester som der organiseres og tilbys, kan dette bety at partnerskapsmodellen som organisatorisk innovasjon faktisk bidrar til å befeste en kontinuitet i velferdspolitikken, nemlig at sosialpolitiske målsettinger om mer helhetlig, individrettet tjenesteyting best implementeres på lokalt nivå.

NAV-reformen forsterker samtidig også to andre sentrale trekk ved vår velferdsmodell: Samlingen av trygde-, arbeidsmarkeds- og inkluderingspolitikken i ett departement, og den korresponderende opprettelsen av Arbeids- og velferdsdirektoratet, styrker det nasjonalstatlige hegemoniet over velferdssamfunnet. Det korporative elementet som er utviklet i partssamarbeidet om et Inkluderende Arbeidsliv, er komplementært og understøttende til de mål som folkevalgte organer har knesatt. Likeså er den brukerorienterte arbeidslinja som NAV skal implementere, basert på en bred politisk enighet, fra SV til FrP. Den reservasjon som FrP, og stundom også SV, har reist mot reformen, har vært knyttet til ansvaret for den økonomiske sosialhjelpen. I praksis er disse partienes ønske en nasjonal standardisering av satsene for økonomisk sosialhjelpen, og som sådan, et krav som ikke på noen måte utfordrer den NAV-modell som er vedtatt.

NAV har gitt Norge en større og mer sammensatt velferdsforvaltning enn noen annen avansert velferdsstat. Ambisjonen er at den kompleksiteten som skapes ved å viske ut skillet mellom inntektsforsikring, arbeidsmarkedspolitikk og sosialt arbeid, skal kunne håndteres ved den fleksibiliteten som partnerskapsmodellen juridisk legger til rette for. Så langt bruker mange av de lokale NAV-aktørene friheten til å utvikle et bredt tjenestespekter ved de lokale kontorene. Om dette også leder til den brukerorienterte skreddersøm, og effektive, arbeidsorienterte løsninger på folks problemer som NAV-reformen forespeiler befolkningen, gjenstår å se.

Tjenestemannsorganisasjonene har vært helt sentrale i NAV-reformen mht. to forhold. For det første å utforme og opprettholde en opposisjonsmodell (teori) for reformen med særlig

kritikk mot kontorenes neddempede rolle og forvaltningsenhetenes oppblåste rolle i den sentrale ledelsens reformteori og fortolkning av politiske vedtak. For det andre at tjenestemannsorganisasjonene som formelle organisasjoner har vært avgjørende bidragsytere i å holde det institusjonelt betingede fundamentet (kultur, verdier, logikk) levende som nødvendige premissleverandører og innholdsleverandører til supplerende modeller og fortolkninger av reformens retning og etatens organisering. Begge disse forholdene er sentrale bidrag til at det myndige NAV kontoret gjenoppdages av NAV-ledelsen i stadig økende grad i løpet av 2009 (paper under utvikling basert på årets paperframlegginger) - en gjenoppdaging som er vesentlige for to sentrale endringsprosesser initiert i NAV i løpet av siste året: Reformen i reformen - organiseringen på sentralt nivå og grensesnitt/saksbehandling på uføreområdet).

Det er blitt gjort analyser av komparative aspekter ved NAV-reformen. I spesialnummeret av *International Journal of Public Administration* er det foretatt sammenligninger med Tyskland, som hadde en komplisert forvaltnings- og innholdsreform (Hartzreformen) og England med sin mer avgrensede reform. Det er også blitt arbeidet med parlamentenes rolle, og i et paper sammenlignes den tyske og norske reformen i så henseende.

Publisering

- Askim, J. og T. Christensen (2009): Cross-cutting cleavages and the dynamics of public sector reform. I P.G. Roness og H. Sætren (red.) (2009), *Change and continuity in public sector organizations. Essays in honour of Per Lægreid*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Askim, J., T. Christensen, A.L. Fimreite og P. Lægreid (2009): How to Carry Out Joined-Up Government Reforms: Lessons from the 2001–2006 Norwegian Welfare Reform. *International Journal of Public Administration*, 32 (12): 1006–1025.
- Christensen, T., M. Knuth, P. Lægreid og J. Wiggan (2009): Reforms of Welfare Administration and Policy – Comparison of Complexity and Hybridization: An Introduction. *International Journal of Public Administration*, 32 (12): 1001–1005.
- Fimreite, A.L. og K. Hagen (2009): Partnerskap mellom stat og kommune: Velferdspolitikkenes territoriale dimensjon revisited? *Tidsskrift for velferdsforskning*, 12 (3): 155–167.
- Fimreite, A.L. og P. Lægreid (2009): Samordning – flernivåstyringens store utfordring. I I. Helgøy og J. Aars (red.) *Flernivåstyring og demokrati*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Fimreite, A.L. og P. Lægreid (2009): Reorganization of the Welfare State Administration: Partnerships, networks and accountability. *Public Management Review*, 11 (3): 281–297.
- Ingrid Gonsholt, Masteroppgave ved UiB (2009): *Omdømmebygging i NAV - Fasadepuss eller nybygg?*
- Jacobsen, D.G. (2009): Dynamic interplay of state employees' unions and administrative reform: The case of the Norwegian welfare administration. I P.G. Roness og H. Sætren (red.): *Change and Continuity in Public Sector Organizations. Essays in honour of Per Lægreid*. Bergen: Fagbokforlaget.

Konferanser

Tom Christensen og Per Lægreid:

- Coordination and hybrid governance – theoretical and empirical challenges. Presentert på 5TAD – The Future of Governance in Europe and the U.S, Workshop 6: Collaboration, Hybrid Governance and Networking. 11–13.6, Washington DC. Også trykt som Working Paper 7/2009, Bergen: Rokkan Centre.

- NPM-related regulatory reforms: The problem of putting the new regulatory orthodoxy into practice. Presentert på the IPSA's 21th World Congress, at the Research Committee 27 Structure and Organization of Government (SOG) panel on «Administrative reform Today: From NPM Models to Neo-Weberian Bureaucratization?» Santiago, 12–16.7.

Anne Lise Fimreite:

- Co-chairs, panel on «Reorganizing the Welfare State: The merger of labour market and social administration», at the ECPR General Conference, Potsdam, 10–12 September 2009.
- Paper: One-stop-shops for Social Welfare: The Adaptation of an Organizational Form in Three Countries (med J. Askim, A. Mosely og L.H. Pedersen)

Dag Runar Jacobsen:

- Paper presentert på ECPRs General Conference, Potsdam 10–12 september: The Battle the Victors Nearly Lost: State employees' unions and the case of the Norwegian NAV reform.

Paul Gerhard Roness:

- Presentert paper med T. Bach – The role of parliaments in reorganizing welfare administration – i panel om «Reorganizing the Welfare state: The merger of labour market and social administration», 5th ECPR General Conference, Potsdam 10–12 September 2009.

Formidling

Tom Christensen:

- Foredrag om NAV-reformen på Partnerforum, R5, 25. februar.
- Forelesning om NAV-reformen på doktorgradskurs, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo, 14.–15.oktober.
- Innlegg på Midtveiskonferansen, Oslo 28.oktober.
- Foredrag på Inspirasjonsdag i NAV Akershus, Colloseum Kino, 8. desember.

Anne Lise Fimreite:

- Partnerskap mellom stat og kommune – colliding worlds eller mission impossible made possible? – Samplan-kurs, KS-kompetanse, 23. november.
- NAV – ny offentlig styring på gjengrodde stier? – Innledning på konferanse om Styringsmodeller i offentlig sektor, 23. oktober.
- NAV-reformen – det nasjonale perspektiv – innledning Høgskolen i Sogn og Fjordane, 5. november.
- NAV-kontoret i en internasjonal kontekst. Forskersamling, Oslo 26. oktober.

Dag Runar Jacobsen:

- Framlegging på NAV konferansen i Oslo 26. – 28. oktober: Striden som seierherrene nesten tapte.
- Framlegging på AU møte i NTL NAV 1. desember.

Per Læg Reid:

- Innleiing på seminar om «Policy koordinering – en fråga for 2010-talet?» om «Erfaringer med den norske NAV-reformen», Regjeringskansliet/Centrum for tjänstforskning, Stockholm 4. desember.
- Forelesning om NAV-reforma på masterprogram i «Public Policy and Governance»: North South University, Dhaka. 13.–17. oktober.
- Innleiing lederseminar Kunnskapsdepartementet, «Styringsutfordringer i relasjonen mellom stat og kommune», Oslo 6. januar.

Paul Gerhard Roness:

- Parlamentas rolle i administrative reformer. Foredrag på doktorgradskurs, Institutt for statsvitenskap. 15.–16. oktober.
- Stortingets rolle i NAV-reformen. Forskersamling, Oslo 26. oktober.

Bjørn Breivik:

- Styringsdialog mellom departement og direktorat. Forskersamling, Oslo 26. oktober.

Modul 2

Status

Kåre Hagen gikk ut av evalueringen som følge av at hans ektefelle ble statsråd i Arbeidsdepartementet ved endring i regjeringen i oktober 2009. Fra 1.1.2010 har BI sagt opp sin konsortieavtale med Uni Rokkansenteret som også innebærer at Lars Monkerud går ut av evalueringen.

Avslutningsvis har arbeidet med fullføringen av databanken «Kommunearkivet» gått etter planen, og banken rommer per 01.01.2010 data over 420 lokale samarbeidsavtaler.

Publikasjoner

Fimreite, Anne Lise og Kåre Hagen (2009) - Se over (– modul 1).

Rapporter

Lars Chr. Monkerud (2009): Tjeneste- og tiltaksprofiler ved det lokale NAV-kontoret: Den nye arbeids- og velferdsforvaltningen i – og utenfor – NAV, Forskningsrapport 4. Handelshøyskolen BI.

Konferansepaper

Lars Chr. Monkerud (2009): Organizing the New Norwegian Labor and Welfare Administration: The Local Dimension. Den XVIII nordiske kommuneforskerkonferansen, Åbo, Finland.

Formidling

Kåre Hagen:

- NAV-evalueringens Brukerforum 04. desember.
- Riksrevisjonen, stabsseminar 08. desember.
- Arbeids- og Inkluderingsdepartementet, internseminar 27. januar.

- Partnerforum (BI-UiO) 17. september.
- BI Kompetanseforum 23. september.
- NAV-Farve: Åpen konferanse 13. oktober.
- Senter for Seniorpolitikk 14. oktober.

Lars Chr. Monkerud:

- NAV-evalueringen og status i NAV-reformen. Organisasjonsvalg i de lokale NAV-kontorene. Foredrag for NAV drift og utvikling, seksjon Arbeid og aktivitet, Quality Spa & Resort Son, 28. mai.
- Det lokale NAV-kontoret: Bruker kommunene den frihet de har fått? Den nye arbeids- og velferdstjenesten i – og utenfor NAV. Innlegg og presentasjon ved NAV-evalueringens midtveiskonferanse, Oslo, 28. oktober.

Modul 3

Modul 3 analyserer den lokale iverksettingen av NAV-reformen med bakgrunn i forløpsstudier av utviklingen i et utvalg lokale NAV-kontorer og i surveyundersøkelser til medarbeidere og ledere ved de første NAV-kontorene som startet opp høsten 2006, og et utvalg NAV-kontor som startet opp et år senere.

Når NAV-reformen skal vurderes, er det viktig å hente fram målene med reformen – at brukerne skulle møte «en dør» og få samordnet og helhetlig hjelp fra velferdsforvaltningen, og at det skulle bli mulig å gi den enkelte bedre hjelp til å komme inn i eller beholde en tilknytning til arbeidslivet og være en aktiv deltaker i samfunnet. NAV-reformen er det organisatoriske svaret på samordningsbehovet – tre adskilte etater skulle framstå som én overfor brukerne.

Status

NAV-reformen har stor støtte blant medarbeiderne. Fire av fem i NAV-kontorene som er med i surveyen, er helt eller delvis enige i at reformen vil gi et bedre tilbud til brukerne når den er i havn. Medarbeiderne mener også at det blir bedre samarbeid på tvers av de tidligere etatsgrensene, og de sier at det er enklere å finne gode løsninger for brukerne. NAV-reformen gir altså mulighet for å gi brukerne samordnet hjelp.

Stortinget har gitt NAV-kontorene et omfattende mandat, et bredt oppgavespekter og autonomi til å tilpasse sin organisering og virksomhet til lokale forhold. Denne autonomien er en følge av at NAV-kontorene er organisert i et likeverdig partnerskap mellom stat og kommune, men må også sees i lys av at lokale velferdsutøvere har et rettslig-faglig skjønn i fortolkningen av velferdslovgivningen. NAV-reformens mål om mer helhetlige og koordinerte velferdstjenester og tettere oppfølging mot arbeidslivsdeltakelse, innebærer en lokal utviklingsoppgave – en integrasjon av de tre tjenestene som danner NAV-kontoret, og et samarbeid med helsetjenesten og arbeidslivet. NAV-reformen med sine grep og begreper kan betraktes som å skape en anledning for utviklingsprosesser som ansatte og ledere ved de lokale NAV-kontorene må arbeide seg gjennom. Hva de ansatte ender opp med å gjøre når de arbeider seg gjennom utviklingsprosessen, er hva som til syvende og sist blir den nye velferdsforvaltningens praksis. Den overordnede styringen kan derfor vurderes ut fra hvordan den legger til rette for denne lokale utviklingen.

Storingsproposisjonen peker mot en samstyring som legger til rette for dialog og samarbeid mellom overordnet og lokalt nivå som gjensidig avhengige og likeverdige parter. Styringen i den første iverksettingen av NAV-reformen har lignet mer på den formen for styring som gamle Aetat søkte gjennomslag for i NAV-interim, en «oppdragsstyring». Det er

lite i den overordnede styringen som legger til rette for at NAV-kontorene kan løse sin utviklingsoppgave.

Oppmerksomheten om produksjonen og resultatmål er høy. Det skjer en målretting av lokalkontorenes virksomhet gjennom opprettelsen av fylkesvise forvaltningsenheter og regionale pensjonsenheter. Høsten 2008 hadde forvaltningsenhetene i liten grad frigjort ressurser for lokalkontorene eller ført til raskere saksbehandling. Tvert imot opplever mange medarbeider i NAV-kontorene at det er blitt dobbeltarbeid i saker som skal til forvaltningsenhetene. Inntektssikring - saksbehandling knyttet til livsoppholdsytelser - tar ressurser fra arbeidsrettede aktiviteter som oppfølging av sykmeldte og arbeidsledige.

Opprettelsen av pensjons- og forvaltningsenheter innebærer at lokalkontorene tappes for oppgaver, myndighet og kompetanse. Den tapte kompetansen må erstattes, og det oppstår dermed opplæringsbehov. Videre innføres en rekke nye ordninger, arbeidsredskaper og dataverktøy som også medfører opplæringsbehov blant medarbeiderne på lokalkontorene. Reformen skaper økt belastning på medarbeiderne i NAV-kontorene. Det mener nesten samtlige ansatte i surveyen, både ledere og medarbeidere. Mange medarbeidere får nye oppgaver, og en stor del opplever ikke at de har fått tilstrekkelig opplæring til å mestre de nye oppgavene.

Konsekvensene er svak framdrift i det lokale integrasjons- og utviklingsarbeidet og utilstrekkelig kvalitet i oppfølgingsarbeidet overfor brukerne.

Flere medarbeidere i NAV-kontorene peker i surveyen også på at redusert kvalitet i oppgaveløsningen og redusert service til brukerne er en belastning ved NAV-reformen. Underveis i omstillingen blir NAV-kontoret mindre tilgjengelig, medarbeidere er under opplæring, og de gjør oppgaver som de holder på å lære seg. Tjenester flyttes ut av NAV-kontorene til sentraliserte enheter. Det oppfattes som dårligere service.

Utviklingen i de første NAV-kontorene som startet opp, viser at det går bedre med NAV-kontorene etter hvert. En del problemer er knyttet til etableringsfasen. Flere medarbeidere i de tidlige kontorene opplever mer gevinster ved NAV-reformen i 2008 enn i 2007. To av tre mener utviklingen ved NAV-kontoret er tråd med reformmålene, og bare en av ti er uenige. Men det er variasjon mellom kontorene. En del hentet tidlig ut gevinster av NAV-reformen i form av bedre arbeidsflyt, raskere saksbehandling og bedre løsninger for brukerne. Noen som startet svakt, er nå i positiv utvikling. Noen strever fortsatt, både med at medarbeidere forsvinner, med sykefravær og med utilstrekkelig opplæring. Det går altså ikke bedre for alle de tidlige kontorene, selv om det gjør det for mange av dem.

Publisering

Andreassen, T.A. og K. Fossetøl: Å utvikle en helhetlig og brukerrettet forvaltning – oppdragsstyring eller samstyring? Tidsskrift for velferdsforskning, 3(12), 2009.

Klemsdal, L.: Utviklingsprosessen på de lokale NAV-kontorene: Veien fra reform til ny praksis. Tidsskrift for velferdsforskning, 3(12), 2009.

Andreassen, T.A. (2009): Brukermedvirkning i NAV. Når velferdsforvaltningen og brukerorganisasjonene skal jobbe sammen. Oslo: Gyldendal Akademisk.¹

Andreassen, T.A., K. Fossetøl og K. Reichborn-Kjennerud, kronikk i Aftenposten (12.3.2009): Hvordan går NAV-reformen?

Andreassen, T.A. og K. Reichborn-Kjennerud (2009): Utvikling og utfordringer i lokale NAV-kontor, AFI-notat 2/09

Klemsdal, L.: NAV-reformen tar tid. Innlegg i Innsikt (utgitt av Aftenposten) nr 1–2009

¹ Det er egentlig bare delvis korrekt å oppgi boka om Brukermedvirkning i NAV som et resultat av evalueringen. Det var et eget prosjekt med en egen finansiering utenfor evalueringen eller evalueringens oppdragsgivere – men den er relevant fordi kunnskapen om NAV-reformen er trukket inn og medarbeidere i evalueringen har bidratt.

Formidling

Tone Alm Andreassen:

- Hvordan går NAV-reformen? Et forskerblikk med utgangspunkt i lokale NAV-kontor, AFI-forum, 20. februar.
- Hvordan går NAV-reformen? Et forskerblikk med utgangspunkt i lokale NAV-kontor, Norges Forskningsråd, 6. mars.
- Hvordan går NAV-reformen? Et forskerblikk med utgangspunkt i lokale NAV-kontor, Arbeids- og velferdsdirektoratet, 12. mars.
- NAV-reformen. Et forskerblikk med utgangspunkt i lokale NAV-kontor, Høyskolen i Oslo, 1. april.
- NAV-reformen. Et forskerblikk med utgangspunkt i lokale NAV-kontor, Batteriet, Kirkens Bymisjons selvhjelpssenter for brukerorganisasjoner, 29. mai.
- Kommune-stat dimensjonen i NAV-reformen. Internt seminar i AID, 22. april.
- Utvikling og utfordringer i lokale NAV-kontor, NAV NDU Arbeid og aktivitet, 28. mai.
- De lokale NAV-kontorene. Hvordan blir NAV-reformen iverksatt. Høgskolen i Sogn og Fjordane, 2. juni.
- Utvikling og utfordringer i lokale NAV-kontor, Fagforbundet, 29. september.
- Utvärdering av NAV-reformen. Vad sker på lokal nivå? Försäkringskassan möter forskare, Stockholm, 13. oktober.
- NAV-kontoret som velferdstjeneste”. Forskersamling, Oslo 26. oktober.
- NAV-evalueringen – temaer og perspektiv, Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid, 20. november.

Knut Fossestøl og Tone Alm Andreassen:

- AFIs evaluering av NAV-reformens lokale iverksetting, SVs Stortingsgruppe, 11. november.

Knut Fossestøl:

- Hvordan går NAV-reformen? Stortinget, samling i regi av regjeringspartiene, 24. februar.
- Samarbeid kommune og stat – i barnevernet og velferdsforvaltningen, Bufetat, Fagteamledersamling, 9. september.
- Sentral styring av lokal utvikling – hva kjennetegner NAV-reformens første år? NAV-evalueringens Midtveiskonferanse, 28. oktober.

Lars Klemsdal:

- Nasjonale reformer og lokal praksis. Endringsprosessen på de lokale NAV-kontorene – hva dreier den seg om? For AID, 27. januar. (Dette var et formidlingsseminar fra evalueringen som AID arrangerte, der flere av modulene bidro.)
- Nasjonale reformer og lokal praksis. Tripple iverksettingsprosesser. Høgskulen i Sogn og Fjordane, 21. januar.
- Utviklingen av NAV-medarbeideres nye yrkesrolle. NTLs konferanse om NAV, 24. mars.
- Iverksettingsprosessen på de lokale NAV-kontorene. Arbeids- og velferdsdirektoratet, 17. september.
- Veien fra reform til ny praksis, NAV-seminar, Høgskulen i Sogn og Fjordane, 2. november.
- Lederrollen i NAV-kontoret – endringsleder og buffer. Forskersamling, Oslo 26. oktober.

Avvik og oppfølging av framdriftsplaner

Prosjektdesignet i Modul 3 med casestudier av et utvalg NAV-kontor som følges over et toårs forløp, følges etter planen. Ettersom NAV-kontorene har ulike oppstarttidspunkter, betyr det at vi høsten 2009 gjorde tredje intervjurunde i de tidlige kontorene og andre intervjurunde i de seneste kontorene. Hovedtyngden av ressursene til datainnsamling i Modul 3 går til disse casestudiene. For de øvrige ressursene har vi foretatt noen mindre omdisponeringer.

Forventningene om underveispubliserings har vært større enn vi forutså da prosjektplanene ble lagt. For å bidra i temanummeret i Tidsskrift for Velferdsforskning og på midtveiskonferansen, hadde vi avsatt noe mer tidsressurser til underveisanalyser, formidling og publisering. Vi har også brukt mer ressurser enn planlagt på formidling til ulike interessenter i NAV-reformen, både myndigheter, fagforeninger og andre organisasjoner, i form av foredrag på ulike arrangementer i regi av disse. Her har vi imidlertid søkt å få dette finansiert gjennom foredragshonorar, som på oppdragsinstitutter ikke går til den enkelte forsker, men inn i instituttets finansiering.

Midler avsatt til surveyer/tilleggsundersøkelser til NAV-kontorenes samarbeidspartnere i helsetjenesten og til tiltaksarrangørene, er foreløpig ikke benyttet. Vår vurdering har vært at det er en fordel å gjøre disse så sent som mulig i iverksettingsforløpet i forhold til tidsperioden Modul 3 skal være i virksomhet. Disse vil bli gjennomført i 2010.

Om tilleggsprosjektene som ble innvilget i oktober 2009:

Tilleggsstudien av *forvaltningsenhetene* er et samarbeidsprosjekt med Modul 1 der prosjektlederen er i utlandet fram til nyttår. Noe planleggingsarbeid vil bli gjort i 2009, mens datainnsamlingen vil bli gjennomført først i 2010 ettersom denne skal samordnes mellom de to modulene.

Tilleggsstudien av *arbeidsgivernes* erfaringer med NAV-reformen er startet opp. Kontakt med arbeidsgiverforeningene HSH og NHO er etablert. Hensikten med denne kontakten er for det første å høre hva arbeidsgiverforeningene har fanget opp av arbeidsgivererfaringer slik at vi kan sikre oss at undersøkelsen legges opp slik at den dekker de sentrale erfaringene arbeidsgiverne har gjort. Dernest er det nyttig å drøfte utvalg av og framgangsmåte for å komme i kontakt arbeidsgivere som kan være aktuelle å intervju om erfaringer med NAV-reformen.

Prosjektet er lagt opp slik at vi skal gjøre et utvalg av bedrifter som skal supplere det utvalget av arbeidsgivere som vi kommer i kontakt med via de NAV-kontorene som vi følger gjennom evalueringen av NAV-reformens lokale iverksetting. Tredje intervjurunde inneholder også arbeidsgiverintervjuer.

Guide for arbeidsgiverintervjuer er utarbeidet, og en del intervjuer er allerede gjennomført, først og fremst de som er knyttet til casestudiene i Modul 3, men det er også gjort pilotintervjuer med arbeidsgivere fra tilleggsutvalget.

Modul 4

Status

Selv om den nye veilederrollen i NAV ikke er identisk med yrkesrollen i den gamle Aetat, er det rimelig å si at denne ligger nærmest idealene for veilederrollen. Arbeidsretting, individualisering, skreddersøm og brukerretting vektlegges sterkt med arbeidsretting som det grunnleggende målet. Det betyr at arbeidsmarkedskompetansen får en meget sentral stilling i den nye etaten. Vi kan si at de tre områdene trygd, sosial og Aetat ideelt skal smelte sammen i en generalistrolle med arbeidsmarkedskompetansen som kjerne.

Dette skaper noen spenninger i praksis. For det første er det vanskelig å etablere en slik modell og samtidig ivareta de produktivitets- og effektivitetskrav som må innfris i etaten. Dette gjelder også ivaretagelsen av brukernes rettigheter hvor en del av de typiske saksbehandlingsoppgavene i gamle trygd er overført til egne forvaltningsenheter. Og det gjelder ikke minst at mange oppfatter at deres egen profesjons- og fagkompetanse nedvurderes i forhold til etableringen av en ny generalistrolle. Denne type kritikk kommer oftest fra sosialarbeidere og tidligere trygdefunksjonærer. Men også personer med bakgrunn i Aetat opplever at de også må gjøre ting de ikke kan. På denne bakgrunn kan man forstå at kontorer som har forsøkt å innføre en ny yrkesrolle i NAV via generalistmodellen, har måttet ta ett eller flere skritt tilbake. Det synes å være en klar tendens til en re-spesialisering av yrkesrollen i NAV (for eksempel i forhold til målgrupper).

Men det er likevel ikke snakk om å vende tilbake til utgangspunktet. De absolutt fleste er fornøyde med at de tre etatene er integrerte i NAV. Kommunikasjonen på tvers av spesialiserte avdelinger er ikke en kommunikasjon mellom separate etater, men mellom kolleger, noe som igjen oppfattes å lette mulighetene for å oppnå NAV-reformens målsettinger på sikt.

Publisering

SJEKK "*Nye yrkesroller i NAV-reformen*" – Rapport publisert i 2009.

Formidling

- Ingrid Helgøy: "Det nye NAV-faget". Forskersamling Oslo 26.oktober.
- Even Nilssen: "Endringer i yrkesroller etter innføringen av NAV-reformen". Midtveiskonferansen, Oslo 28.oktober.

Modul 6a

Arild Aakvik: Effektevaluering av NAV-reformen – veien videre. Midtveiskonferansen 28. oktober.

Modul 6b

Status

I en undersøkelse som er publisert i Tidsskrift for velferdsforskning (3/09) om brukeres tilfredshet med NAV blir det funnet at etaten gjennomgående kommer dårligere ut i 2009 enn i 2008, mens det ved pilotkontorene ikke har vært noen endringer i perioden 2007–2009. Generelt er det lite som tyder på at etablering av lokale NAV kontorer spiller noen vesentlig rolle for brukernes vurderinger av etaten. Det er små forskjeller å spore i vurderingen av etaten i forhold til hvilke ytelse de mottar, og kjønn og utdanning spiller heller ingen vesentlig rolle. Alderspensjonistene er noe mer tilfredse enn andre, og de eldste er mest positive i sine vurderinger av etaten.

Publisering

Hans-Tore Hansen: NAV på rett vei? En surveybasert brukerundersøkelse. Tidsskrift for velferdsforskning, 12(3) 2009, s. 207–227.

Formidling

- Kjetil Lundberg: NAV-reformen og NAV-evalueringen. Arrangement: Stabs- og ledersamling, NAV Forvaltning Bergen, 20. mai.
- Hans-Tore Hansen, Kjetil Lundberg og Liv Syltevik: Ulike kilder til brukererfaringer – metodiske utfordringer og muligheter. Forskersamling, Oslo 26. oktober.
- Hans-Tore Hansen: Hvordan går det med brukernes tilfredshet med NAV? Midtveiskonferansen 28. oktober.
- Hans Tore Hansen (2009): Bidrar etableringen av lokale NAV-kontorer til bedre tilbakemeldinger fra brukerne? Notat 9-2009, Rokkansenteret.

Medieomtale

Hans-Tore Hansen:

- Intervju 30. mars i Bergens Tidende om brukertilfredshet

Modul 7

Formidling

Sverre Kittelsen: Veien videre – NAV-reformens virkning på etatens produktivitet. Midtveiskonferansen 28. oktober.

Generelt

Medieomtale av prosjektet

Midtveiskonferansen 28. oktober trakk en del interesserte tilhørere, både fra offentlighet og presse. I etterkant ble konferansen omtalt i flere media:

- nrk.no 28. oktober, intervju/omtale av Knut Fossetøls presentasjon
- Nettavisen 28. oktober, intervju/omtale av Tom Christensens presentasjon
- Nettavisen 29. oktober, intervju/omtale av Hans-Tore Hansens presentasjon
- Aktuell 29. oktober, intervju/omtale av Knut Fossetøls presentasjon
- Fontene 29. oktober, intervju/omtale av Knut Fossetøls og Even Nilssens presentasjoner
- Klassekampen 29. oktober, intervju/omtale av Knut Fossetøls og Anne Lise Fimreites presentasjoner
- Ukeavisen Ledelse 30. oktober, intervju/omtale av Anne Lise Fimreites presentasjon
- Aftenposten – kommentar 2. november, (Håvard Narum), omtale av Knut Fossetøls presentasjon
- Tidsskriftet Velferd 8/2009 om konferansen og Tidsskrift for velferdsforskning
- Tidsskriftet Stat & styring 4/2009 om konferansen

I tillegg ble Tone Alm Andreassen og Knut Fossetøls artikkel i Tidsskrift for velferdsforskning artikkel omtalt i

- Aftenposten 6. november
- Dagbladets lederartikkel den 8. november

Annen aktivitet

Anne Lise Fimreite, Kåre Hagen og Tone Alm Andreassen var gjesteredaktører for Tidsskrift for velferdsforskning nr. 3/2009, som hadde evaluering av NAV-reformen som tema.

Tom Christensen og Per Lægreid har vært gjesteredaktører for et spesialnummer av International Journal of Public Administration, nummer 12 om komparative velferdsreformer (med M. Knuth og J. Wiggen).

Anne Lise Fimreite:

Co-chair, panel on "Reorganizing the Welfare State: The merger of labour market and social administration", at the ECPR General Conference, Potsdam, 10–12 September 2009.